

بوش رؤیای متولی صلح خاورمیانه

گفت و گو با مارتین ایندیک
منبع: الاهام

مارتن ایندیک چهره‌ای است که منطقه عربی او را به خوبی می‌شناسند؛ زیرا او در دوره ریاست جمهوری بیل کلینتون، رئیس جمهور سابق امریکا، در کار تعیین سیاست واشنگتن در قبال روند صلح عربی-اسرائیلی و آنچه به مهار دوجایه معروف است نقش برجسته‌ای داشت.

آخرین پست رسمی او نمایندگی ایالات متحده امریکا در سایبان بود. او در سپتامبر ۲۰۰۱ از وزارت امور خارجه بیرون آمد و به عنوان مدیر مرکز سیاست‌های خاورمیانه‌ای «سایبان» مشغول به کارشد. مرکز «سایبان» که به مؤسسه بروکینگزوابسته است یکی از مؤسسات تحقیقاتی بسیار معروف در ایالات متحده است که به داشتن روابط نزدیک با جناح راستگری محافظه‌کار اشتهر دارد.

ایندیک استرالیایی تبار به داشتن عشق بسیار زیاد به اسرائیل معروف بود و خودش نیز به این امر اعتراف دارد. او یکی از تندروهای دولت رئیس جمهور بیل کلینتون بود. مارتین ایندیک در زمان مادلین آبرایت، معاون زیرامور خارجه در امور خاور دور بود.

«الاهام» با سفیر سابق در مورد سیاست‌های دولت رئیس جمهور بوش درباره عراق و فرصت‌های موقتی تحرکات کنونی برای ایجاد مذکرات صلح میان اسرائیلی‌ها و فلسطینی‌ها و همیاناً جدی بودن تهدیدات رو به گسترش برخی وزراتخانه‌های دولت امریکا و خصوصاً وزرات دفاع درباره ایران به گفت و گو نشست.

آینده اشغال عراق توسط آمریکا و نتایج احتمالی منطقه‌ای را چگونه می‌بینید؟

ما در درجه اول باید آنچه را در وجود دارد در کفه ترازو قرار دهیم و بینیم اگر تلاش‌های کنونی دولت آمریکا به شکست منجر شود چه پیش خواهد آمد. مسلمان در این صورت، منطقه با فاجعه مواجه خواهد شد و منافع امریکا نیز به خطر خواهد افتاد. ولی اگر ایالات متحده امریکا در کمک رسانند به عراقی‌ها موفق شود و بتوانند آنها را در ایجاد حکومتی با ثبات باری کنند عراق در این صورت می‌تواند برای کل منطقه به عنوان یک الگو مطرح شود و برای نیروهای نوگرا که در سالهای اخیر به حاشیه کشانده شده بودند منافع زیادی را در بر خواهد داشت. البته، باید اعتراف کنیم که با توجه به شرایط محلی و نه فقط با در نظر گرفتن منافع امریکا بلکه با لحاظ کردن منافع کشورهای عربی باید بر ضرورت ادامه حضور امریکایی‌ها در عراق تأکید شود.

تنها راه برای ظهور حکومت با ثبات در عراق، ادامه پای بیندی‌های امریکا و انجام آنچه ضروری به نظر می‌آید، است اگر ما در تعامل با عراق به همان شیوه برخورد در افغانستان تکیه کیم (حامد کرزای اکنون فقط در کابل حکومت می‌کند و نیروهای طالبان در مناطق دیگر کشور در حال تجدید قوا هستند)، و قوع فاجعه دور از انتظار نیست. اکنون بسیاری از شخصیت‌های تاثیرگذار در دولت کنونی که با جدیت هر چه تمام تر پیام‌های رسیده از جهان عرب در مورد ضرورت پایان دادن به اشغال را پی می‌گیرند، بر خروج نیروهای امریکایی در نزدیک ترین زمان ممکن پای می‌فرشند؛ ولی من اعتقاد دارم که امریکا برای کمک به تجدید ساختار نظام و رشد جامعه عراقی به طوری که این اجازه را به او بدهد که حکومتی حقیقی و قانونی را پی‌ریزد، باید دست کم در مرحله اول در این کشور باقی بماند. ولی هر آینه که مسئولان دولت کنونی در مورد عراق

هر آینه که
مسئولان
دولت بوش
در مورد عراق
به عنوان
یک الگو
برای منطقه
سخن می‌کویند
نگرانی‌های
کشورهای
همسایه عراق
دو چندان می‌شود
زیرا شاید
آن‌ها خود را
هدف بعدی ضربات
نظامی آمریکا
بدانند
این مسأله خصوصاً
در مورد
سوریه و ایران
صدق می‌کند

به عنوان یک الگو برای منطقه سخن می‌گویند نگرانی‌های کشورهای همسایه عراق دو چندان می‌شود زیرا شاید آن‌ها خود را هدف بعدی ضربات نظامی آمریکا بدانند. این مسأله خصوصاً در مورد سوریه و ایران صدق می‌کند؟

این یک نگرانی قابل فهم است زیرا برخی شخصیت‌های تاثیرگذار در دولت کنونی در اظهارات خود (تهدیدهای بیان شدن در مورد سوریه و ایران) عنان از کف دادند. ولی هیچ شکی می‌توان گفت که ایالات متحده آمریکا با توجه به قدرت نظامی خود می‌تواند آنچه را که در عراق به انجام رسانده در جایی دیگر تکرار کند. دیگر اینکه، رژیم‌هایی که از تروریسم حمایت می‌کنند و سلاح کشتار جمعی در اختیار

دارند باید هشیار باشند. من فکر می کنم، آنچه رئیس جمهور بوش انجام داده این است که عراق را به عنوان یک الگو به کار گرفت تا کشورهای حمایتگر تروریسم را به اختلاط موضوع دفاعی را دارد؛ در اینجا به طور مشخص مظنو شورهای سوریه و ایران است. گرچه برخی صدایها در دولت کنونی آمریکا شنیده می شوند که می گویند هم می توان به سوریه وهم به ایران وارد شد؛ ولی من فکر نمی کنم که این تفکر اصلی حاکم بر کاخ سفید باشد زیرا نزدیکان رئیس جمهور بوش سیاستهای راهبردی مختلفی را برای حالت های مختلف خصوصاً در رابطه ایران به کار خواهند گرفت. آنها در رابطه با ایران می خواهند که ایرانیانی را که خواستار ایجاد تغییرات دموکراتیک هستند کمک و یاری کنند. از سوی دیگر، آنها آمریکایی ها اعتقاد دارند که از این طریق می توانند نظام ایران را تغییر دهند و نه از طریق دخالت نظامی؛ زیرا دخالت نظامی برای ایالات متحده آمریکا سبیل هزینه ساز خواهد شد و شاید برخلاف عراق به باتلاقی برای آمریکایی ها تبدیل شود.

همکان می دانند که شما مدت هشت سال در دولت رئیس جمهور بیل کلینتون فعالیت داشتید و طی آن مدت اقدام در قبال عراق را پی ریزی کردید و آنچه را که بعد از سیاست مهار دوگانه معروف شد برای عراق و ایران لحظات کردید؛ ولی با تمام آن احوال، مطلقاً تجاوز و اشغال عراق مطرح نبود. به ما بگویید واقعاً چه دگرگونی پیش آمده که دولت رئیس جمهور بوش را به اختلاط این امر واداشت؟ رخدادهای یازدهم سپتامبر؟ دلایل دیگری وجود ندارد؟

تفسیر اصلی همین است. بله، در درون دولت رئیس جمهور کلینتون افراطيون همچون من حضور داشتند که اعتقاد آنها این بود که صدام حسین انسان شروری است و باید با او برخورد کرد؛ ولی در آن زمان انجام عملیات نظامی وجود نداشت و به عبارت دیگر، نه دولت و نه ملت آمادگی پذیرش چنین ایده ای را نداشتند. ولی پس از یازدهم سپتامبر، موضوع عرض شد یعنی اینکه ما در درون کشورمان مورد تهاجم قرار گرفتیم و مردم بیگناه زیادی قربانی شدند و این احساس به وجود آمد که امنیت در کشور از بین رفته است و این فرصت را برای کسانی که بر ضرورت برخورده با همه تهدیدهای که منافع آمریکا را نادیده می گیرند و بر حمایت خود از تروریسم همچنان پای می فشنند، به وجود آورد. دلایل ارتباط میان اصلاحات اقتصادی مطابق با آن مواردی که اخیراً رئیس جمهور بوش برای ایجاد منطقه آزاد تجاری از آن سخن گفته است،^{۲۴} اصلاحات سیاسی. در حال حاضر، اصلاحات سیاسی به بخش جدایی ناپذیر سیاست ایالات متحده آمریکا در قبال منطقه تبدیل شده است، به طوری که ما طی دو و نیم سال گذشته هرگز شاهد آن نبوده ایم.

ولی آیا فکر نمی کنید که شکست ایالات متحده آمریکا

گرچه برخی صدایها در دولت کنونی آمریکا شنیده می شوند که می گویند هم می توان به سوریه وهم به ایران وارد شد ولی من فکر نمی کنم که این تفکر اصلی حاکم بر کاخ سفید باشد زیرا نزدیکان رئیس جمهور بوش رئیس سیاستهای راهبردی مختلفی را برای ایران در این اتفاقات تند را به همرا خود خواهد داشت که پشتاکون برای جنگ علیه عراق برنامه ریزی کرد ولی برای چگونگی اداره عراق پس از سقوط نظام هیج گونه برنامه ریزی نکرده است؟

این که امریکا برای مرحل پس از جنگ برنامه ریزی نکرده است، درست نیست. پس از سقوط نظام صدام حسین روشن شد که برنامه ریزی ها با واقعیتی که هم اکنون وجود دارد همخوانی ندارد؛ و البته این امر برای ما نباید ترس آور باشد. دلیل آن این است که اطلاعات ما درباره عراق کافی

در این فرست را ایجاد کرد که از تأییدی که بیشتر از آن

برخوردار نبودند برخوردار شوند. تغییر رژیم عراق زمانی

که رئیس جمهور بوش وارد کاخ سفید شد در دستور کار

قرار نداشت و در آن زمان صحبت از مجازات های هوشمند

بود؛ ولی پس از رخدادهای یازدهم سپتامبر اشخاصی همچون

پل ولفوویتز، معاون وزیر دفاع آمریکا توансنتند رئیس جمهور

بوش را راضی سازند که جنگ علیه عراق را راه اندازی کند.

آنها برای دستیابی به حمایت افکار عمومی فرست را کاملاً

آماده دیدند.

در رابطه با اشغال عراق توسط آمریکا و تأثیر آن روی

کشورهای عربی چه نظری دارید؟

آنچه در عراق روی داد یک تغییر بسیار مهم است؛ زیرا

دیدگاه من این است. اگر خواستار آن باشیم که این امر با موقعيت پایان پذیرد باید مدتی حدود ۵ تا ۱۰ سال در عراق باقی بمانیم زیرا ما باید واقع بین باشیم. زمانی که با سوژوان در جهان عرب سخن می‌گوییم آنها از ما خواهش می‌کنند که عراق را ترک نکنیم. انها به ما می‌گویند: «شما به این بیانیه‌های رسمی که صادر می‌شود و از شما می‌خواهیم که عراق را ترک کنید توجه نکنید». زیرا آنها از عواقب خروج فوری نیروها امریکایی و ایجاد حالت خلاء سیاسی در عراق آگاهی کامل دارند و می‌دانند که ممکن است ملایان حاکم در تهران از فرست سود جسته و بخواهند دولتی شیعی در عراق به وجود آورند و یا اینکه از سوی ترکیه و سوریه دخالت‌های منابه ای صورت پذیرد. بنابراین، اگر بخواهیم شعارها را به کناری نیهم و از منافع عراق و منطقه سخن بگوییم، بهتر آن است که برای تضمین وحدت عراق وکمک به عراقيهایی که مایل هستند خود اداره امور کشورشان را عهده دار شوند انتلافی به رهبری ایالات متحده آمریکا به وجود آید و البته تحقق این امر وقت زیادی می‌برد و باید گفت که نقش ایالات متحده آن نیست که عراق را با پنجه آهنین اداره کند بلکه نقش آمریکا این است که عراقی‌ها بتوانند ساختار اجتماعی جدیدی را بنا سازند که از امنیت عراقیها محافظت به عمل آورد و آنها را از تاثیرات خارجی مورد حمایت قرار دهد.

از روند صلح عربی-اسرائیلی صحبت کنیم. آیا فکر می‌کنید که رئیس جمهور بوش واقعاً در دست یابی به توافق صالح میان فلسطینیها و اسرائیلی‌ها تمایل جدی دارد؟ باید به رئیس جمهور بوش فرست دهیم تا بتواند درستی مقاصد خود را اثبات کند و یا این که مسأله جدیدی پیش آید تا نحوه برخورد بوس نیز روش گردد و این امر فقط زمانی امکان پذیر می‌شود که از سوی فلسطینیها تهاجم تروریستی صورت پذیرد و یا از سوی اسرائیلیها، شهرک‌های یهودی نشین گسترش یابند. در این حالت هاست که می‌توانیم موضع واقعی بوش را بشناسیم. من در اینجا لازم است به شما بگویم که رئیس جمهور بوش کنونی و رئیس جمهور بوش دو و نیم سال پیش کاملاً فرق می‌کند. رئیس جمهور دو و نیم سال گذشته نه فقط به دخالت در قضیه فلسطین-اسرائیل

نبود؛ زیرا اصولاً اطلاعات بدست آمده در مورد عراق از سوی عراقی‌های در تعیید تهیه شده بود و آنها اهداف خاص خود را داشتند و تلاش کردند که دولت امریکا را به این باور برسانند که مسأله بسیار آسان است و مردم با روحی خوش از ما استقبال خواهند کرد. از سوی دیگر، خود ما در مورد ارائه امکانات و خدمات در عراق پس از سرنگونی رژیم برنامه‌های زیادی داشتیم ولی آینده به ما ثابت کرد که آن برنامه‌ها غیر واقعی بوده و دیگر اینکه دولت امریکا در مورد اینکه چه کسی عراق را اداره کند و این اداره کردن چگونه باید صورت پذیرد دچار چندستگی شده است. برخی از دیدگاه‌های احمد چلبی تأثیر گرفته‌اند و خواستار پایان دادن نهایی به کار حزب بعثت هستند؛ در حالی که برخی دیگر عقیده دارند که با اعضا حزب بعثت که در سطح رهبری نبوده‌اند می‌توان تعامل کرد و آنها را در اداره شهرداری و خدمات دیگر به کار گماشت.

برخی اعتقداد دارند که دونالد راسفلد، وزیر دفاع، باید شخصاً مسئولیت این آشوب را خود تحمل کند زیرا پس از سقوط نظام اعلام کرد که آنچه را که ما شاهد آن شدیم نمونه‌ای از مظاهر آزادی بود و شهروندان در ارتکاب ARE FREE TO COMMITTERIMES، FREE PEOPLE جرایم آزاد هستند، آیا این به معنای نشان دادن چراغ سبز برای انجام عملیات غارت و چپاول تحت نظر و حمایت ارتش امریکا نیست؟

این اظهار نظر بسیار بد بود و هدف از بیان آن این بود که اوضاع در عراق حتی در زمانی که نباید چنین شود بر وفق مراد است این وضعیت برای چندین هفته ادامه داشت و پس از آن بود که دولت فهمید که چه باید بکند و تعیین یک بمر به جای گارنر و تأخیرانداختن تشکیل هیأت موقت عراقی و افزایش نیروهای امریکایی خصوصاً در بغداد که بدون اعلام در رسانه‌ها به اجرا درآمد بر اساس همان دیدگاه و درک صورت پذیرفت. انجام همه آن امور نشان از آن اداره که دولت مشکلات موجود در عراق را دریافته و متوجه شده که برای تضمین ثبات در عراق باید حضور امریکایی‌ها بیشتر شود.

خوب، حضور امریکایی‌ها و اشغال عراق توسط آنها چه مدت طول می‌کشد؟ دو یا سه سال؟

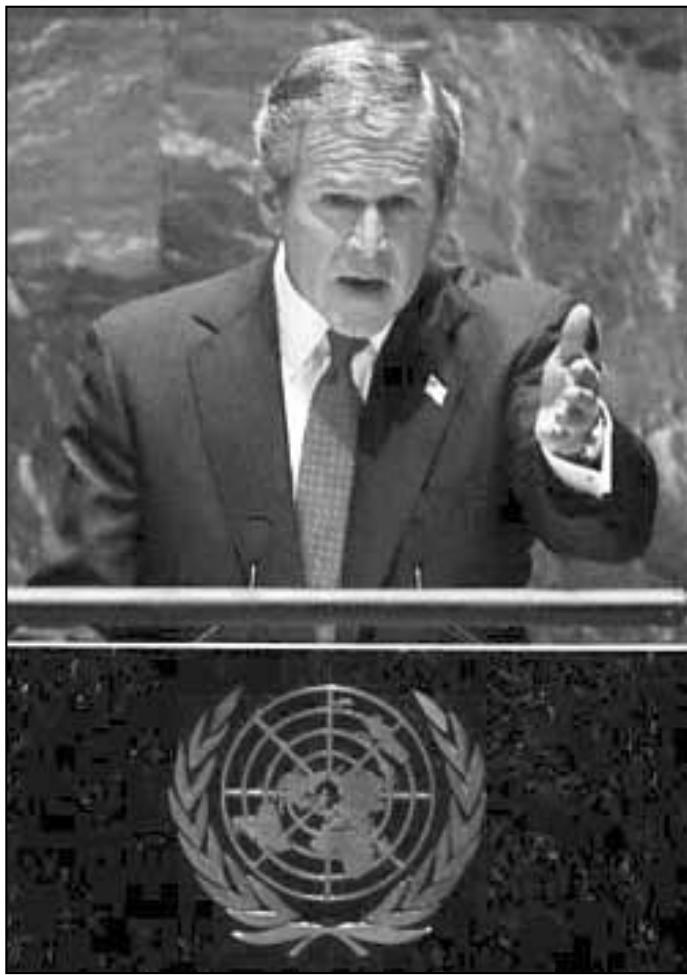
آنها در رابطه با ایران می‌خواهند که ایرانیانی را که خواستار تغییرات دموکراتیک هستند کمک و یاری کنند از سوی دیگر آنها [آمریکایی‌ها] اعتقداد دارند که از این طریق می‌توانند نظام ایران را تغییر دهند و نه از طریق دخالت نظامی زیرا دخالت نظامی برای ایالات متحده بسیار هزینه‌ساز خواهد شد و شاید برخلاف عراق به باتلاقی برای آمریکایی‌ها تبدیل شود

شماره ۲۷
تیر ۸۲

آشوب

۱۶۶

برای تضمین موقیت روند مسالمت آمیز و تکمیل آن تلاش جدی به کار بندد؟

باید رئیس جمهور را کمک و تشویق کرد تا روند پیروزی حقیق شود زیرا او اکنون می خواهد در روند صلح دخالت کند و تحقق این امر می طلبد که کشورهای عربی نقش مهمی را ایفا کنند و به انجام امور فردی و برگزاری جلسات اکتفا نکنند.

کشورهای عربی نباید فراموش کنند که بوس کارهای زیادی دارد که باید به انجام برساند. مسئله عراق و سازمان القاعده و کره شمالی، وضعیت اقتصادی آمریکا و نهایتاً انتخابات آینده ریاست جمهوری مهمترین آن امور مستند.

کشورهای نظامی کارساز نیست و یک دولت واقعی باید تشکیل شود تا خود با قدرت امور خود را اداره کند، کمک کند.

کشور مصر در این میان می تواند نقش محوری داشته باشد، خصوصاً اگر تلاش شود که شارون طرف اصلی گفتگو باشد و چه بسا اگر مصر دست به چنین کاری پرند روش خواهد کرد که آنچه بوش به آن دست یافته کاملاً درست است. به عبارت دیگر، اگر در شارون این احساس به وجود آید که او در این روند شریک است، امتیاز خواهد داد؛ ولی اگر شارون مورد انکار قرار گیرد و نادیده گرفته شود، یقیناً دست به هیچ اقدامی نخواهد زد. سرشت این مرد چنین است.

در حال حاضر
اصلاحات سیاسی
به بخش
جدایی ناپذیر
سیاست
ایلات متحده امریکا
در قبال منطقه
تبديل شده است
به طوری که
ماتطی
دو و نیم سال گذشته
هرگز شاهد آن
نبوده ایم

تمایلی نداشت بلکه معتقد بود که بیل کلینتون با شرکت کردن در تلاش برای پایان دادن این درگیری هیأت ریاست جمهوری آمریکا را زیر سوال برده است ولی ما اکنون شاهد رئیس جمهوری متفاوت هستیم که نه فقط به فراخوان شارون و ابو مازن و دیدار با آنها اکتفا نمی کند بلکه از طرفین می خواهد که نمایندگان خود را نه فقط برای دیدارهای معمول و سنتی با کارمندان وزارت امور خارجه به واشنگتن گسلی دارند بلکه از آنها می خواهد که با کوند لیزا رایس، مشاور امنیت ملی، دیدار داشته باشند. بوش مشوق فلسطینیها برای انتخاب رهبریت جدید بود و زمانی که سلام فیاض، وزیر امور دارایی فلسطین، به واشنگتن، به این انتخابات می خواهد در این انتخابات با اسرائیل تش ایجاد کند و آرای یهودیان آمریکایی را از دست بدلد، آرای که طبق نظرسنجی های اخیر دو برابر شده است، ولی رئیس جمهور بوش می خواهد از دوستی ایجاد شده با اقلیت یهودیان آمریکا و همین طور از دوستی ایجاد شده با شارون بیشترین پهنه برداری را بکند به طوری که تنش در جامعه یهودیان آمریکا و در کشور اسرائیل نیز ایجاد نشود. ازسوی دیگر، شارون نیز مایل نیست که با رئیس جمهور آمریکا از در اختلاف در آید. زیرا می داند که رضایت رئیس جمهور آمریکا به سود کشور اسرائیل است و سیاست راهبردی اسرائیل بر این امر استوار است که نباید با ایالت متحده آمریکا تش ایجاد شود. بنابراین، آن چه اخیراً اتفاق افتاد فقط یک آغاز بود و من نمی خواهم در مورد آن مبالغه کنم. ولی بی شک پذیرفته شدن «نقشه راه» توسط اسرائیل که آشکارا از ایجاد کشور مستقل فلسطینی و متوقف شدن شهرک سازی ها صحبت می کند، خود یک تحول تاریخی است و این تحول تاریخی عملاً اتفاق افتاد و برای اولین بار اسرائیل پذیرفت که کشور مستقل فلسطینی ایجاد شود و شهرک سازیها متوقف گردد.

چه عواملی موجب گردید که موضع بوش در مورد صلح تغییر کند؟
دلیل اول جنگ در عراق است که چارچوب سیاست راهبردی را تغییرداد و رئیس جمهور به این باور رسید که حال که کشورهای حمایتگر تروریسم احسان کرده اند که باید محتاطانه تر باشند و یا سر عرفات نیز به حاشیه کشانده شود، و ابو مازن نیز به قدرت رسید، برای تحقق پیشرفت فرصت مناسبی ایجاد شده است. از سوی دیگر، بوش جهت شنیدن نظرات توئی بلر، نخست وزیر انگلستان و هم پیمان او که با دخالت در جنگ علیه عراق بر آینده سیاسی خود شرط پندی کرد، اظهار آمادگی بیشتری از خود نشان داد. دیگر این که اگر اکنون در ایالات متحده آمریکا یک رئیس جمهور، صلح ساز خاورمیانه لقب بگیرد تأثیر بسیار به سزاگی در درون کشور خواهد داشت. این مسئله از زمان دولت رئیس جمهور ریچارد بلیکس اینکسون ادیده شده است، و بالاخره این که مانباشد فراموش کنیم که داستان رقابت پدر و پسر داستان جالی است زیرا جورج بوش پدر جنگ افروز در عراق از طریق کنفرانس مادردید در سال ۱۹۹۱ خواستار دست یابی به صلح شد ولی میسر نگردید و یقیناً جورج بوش پسر نمی خواهد اشتباهات پدر را تکرار کند.

ایا فکر می کنید که رئیس جمهور جورج بوش

شماره ۲۷
تیر ۸۲